

ПРОБЛЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ

Приймак Є.М., НУЦЗУ
НК – Колосков В.Ю., к.т.н., доцент, НУЦЗУ

Поява нових технологій і матеріалів та зростання обсягів споживання призводить до появи і швидкого збільшення обсягів відходів, небезпечних для навколишнього природного середовища. Проблема відходів актуальна не тільки для України, але й для всього світу. В цей час ситуація з відходами є загрозливою для екологічної безпеки, а питання зменшення їх кількості та обмеження засмічення навколишнього середовища в Україні є надзвичайно гострими.

Процес накопичення відходів прогресує, все частіше виникають несанкціоновані звалища. Особливо на швидкість утворення таких об'єктів впливає зростання обсягів утворюваних твердих побутових відходів (ТПВ), що є за своєю структурою вуглецевмісними. Широке застосування пластиків і різних полімерних матеріалів у кольоровій металургії, хімічній і харчовій промисловості, будівництві, машино- і приладобудуванні, а також у виробництві товарів народного споживання призводить до зростання у ТПВ частки вуглецю і вуглецевмісних сполук, що зумовлює збільшення кількості різних поллютантів, включно з супертоксичними, такими як діоксини або фурани.

Загалом в Україні щорічно утворюється 380...400 тис. тонн відходів, серед яких 100...120 тис. тонн небезпечні, що потребують негайної утилізації.

За даними сайту Департаменту екології та природних ресурсів Харківської області станом на 1 січня 2016 року у регіоні було накопичено 44 015,516 тис. тонн. Серед утворених на об'єктах області у 2015 році відходів речовини I класу небезпеки склали 0,239 тис. тонн, II класу небезпеки – 0,641 тис. тонн, III класу небезпеки – 73,638 тис. тонн, IV класу небезпеки – 1 636,894 тис. тонн. У західних регіонах України за даними офіційних сайтів обласних державних адміністрацій на територіях Львівської та Івано-Франківської областей тільки у лікувально-профілактичних і оздоровчих установах щорічно утворюється більш ніж 50 тонн відходів, які заборонено складувати на полігонах.

Ситуація з небезпечними відходами загострюється значним зростанням кількості несанкціонованих місць їх скупчення. Темпи розкладання різних речовин в загальній масі відходів не однакові, тому і вплив окремих фракцій на утворення фільтрату є різним. Оскільки період часу від початку утворення звалища до початку проникнення фільтрату в ґрунтові води є невідомим, то на момент виявлення звалища негативні наслідки для навколишнього природного середовища від впливу фільтрату можуть бути значними. Тому подібні об'єкти істотно знижують рівень екологічної безпеки і повинні бути ліквідовані якнайшвидше.

Відсутність на загальнодержавному рівні ефективної системи поводження з відходами призводить до забруднення навколишнього природного середовища, розвитку різних захворювань у населення і, як наслідок, до зниження рівня екологічної безпеки. Таким чином, найбільш важливим і актуальним, з наукової точки зору, є розробка системи управління екологічною безпекою при утилізації твердих відходів зі вмістом вуглецю і вуглецевмісних сполук з метою зменшення їхнього впливу на навколишнє природне середовище.